

Position paper SOMO

Arbeidsomstandigheden in de pakketdienstensector

Amsterdam, 3 september 2015

Gedreven door groei in het online winkelen groeit de markt voor pakketbezorging, maar de markt wordt gekenmerkt door grote prijsdruk en hevige concurrentie onder pakketbezorgers. De bedrijven hebben te maken met lage marges. Om kosten te drukken en concurrerend te blijven, besparen zij op arbeidskosten. Dit heeft grote gevolgen voor pakketbezorgers.

Uit het SOMO onderzoek *Status: Bezorgd. Arbeidsomstandigheden in de Nederlandse pakketdienstensector* bleek in 2012 dat in de hele sector arbeidsrelaties onder druk zijn komen te staan.ⁱ Arbeidsomstandigheden zijn verslechterd. In het rapport meldden bezorgers dat zij kampen met een zeer hoge werkdruk, magere inkomsten, ongunstige contracten, slechte naleving van cao's, en frequente overtredingen van de Arbwet. Een groot punt van bezorgdheid is de toenemende flexibilisering van arbeid en het gebruik van onderaannemers voor de pakketbezorging. De arbeidsomstandigheden van onderaannemers zijn nog zorgwekkender dan die van bezorgers die werken in een vast dienstverband voor een van de grote pakketdiensten. Bovendien is er sprake van schijnzelfstandigheid, waarbij zzp'ers volkomen afhankelijk zijn van één opdrachtgever. Bij hen treden de grootste problemen op.

Sinds 2012 zijn deze problemen niet afgenomen. Integendeel, in 2014 werden SOMO's bevindingen bevestigd door de Inspectie SZW, die concludeerde dat werkdruk en fysieke belasting van bezorgers groot zijn; dat arbeidsomstandigheden en –tijden van zmp'ers en zzp'ers nog ongunstiger zijn dan die van het personeel van de opdrachtgevers zelf; en dat zzp'ers dermate weinig vrijheid hebben om hun eigen werkwijze te bepalen dat er mogelijk sprake is van werken onder gezag.ⁱⁱ

Ook nadien zijn er weinig verbeteringen opgetreden. Recente stakingen van zelfstandige pakketbezorgers van PostNL tonen aan hoe hoog de nood is onder deze groep.ⁱⁱⁱ TNT geeft aan dat het zich gedwongen ziet om werk te verschuiven naar onderaannemers om concurrerend te blijven.^{iv} Er zijn nog geen signalen dat de problemen zoals beschreven in het SOMO rapport uit 2012 breed zijn aangepakt door de pakketdiensten.

Structurele oplossingen zijn nodig, in de hele sector. Hierbij dienen alle partijen hun verantwoordelijkheid te nemen. Beëindiging van alle schijnzelfstandigheid heeft prioriteit. Hierin speelt de overheid een belangrijke rol. Bovendien dienen alle zelfstandigen beter beschermd te worden, zodat hen minstens een minimumvergoeding toegekend wordt. Intensievere controle van naleving van wettelijke veiligheidseisen, contracten en salariering is nodig. De bedrijven dienen zich te realiseren dat er een grens zit aan wat zij van de bezorgers kunnen vragen, en zullen een einde moeten maken aan het collectief besparen op vergoedingen, contracten, en veiligheid.

In lijn met de Wet Aanpak Schijnconstructies dienen ook opdrachtgevers hun verantwoordelijkheid te nemen voor de arbeidsomstandigheden bij de pakketbezorgers. Volgens de SOMO paper *De invloed van opdrachtgevers op het sociaal beleid van transporteurs* nemen

online retailers als Coolblue en Bol.com geen duidelijk standpunt in tegen de misstanden en voeren zij geen helder en transparant beleid om de sociale omstandigheden bij pakketbezorgers te verbeteren.^v Er ligt een urgente taak voor pakketdiensten, opdrachtgevers en de overheid om te zorgen dat de negatieve effecten van de huidige staat van de pakkettenmarkt niet langer worden afgewenteld op pakketbezorgers.

Contactpersoon

- Fleur Scheele, onderzoeker, f.scheele@somo.nl; 020-639 12 91

ⁱ Rapport *Status: Bezorgd. Arbeidsomstandigheden in de Nederlandse pakketdienstensector*. SOMO, in opdracht van FNV Bondgenoten, december 2012. http://www.somo.nl/publications-nl/Publication_3909-nl, 3 september 2015.

ⁱⁱ Factsheet *Arbeidsomstandigheden pakketkoeriers. Resultaten verkenning inzake de bezorging van postpakketten*. Rijksoverheid, juli 2014. Download via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2014/09/23/factsheet-arbeidsomstandigheden-pakketkoeriers>, 3 september 2015.

ⁱⁱⁱ *PostNL spant kort geding aan om staking pakketbezorgers*, Transport Online, 14 juli 2015, <http://www.transport-online.nl/site/61490/postnl-spant-kort-geding-aan-om-staking-pakketbezorgers/>, 3 september 2015.

^{iv} *'We zijn er nog niet, want TNT heeft zelfstandig nog nooit winst gemaakt.'*, Het Financieele Dagblad, 14 oktober 2014, <http://fd.nl/frontpage/ondernemen/898351/we-zijn-er-nog-niet-want-tnt-heeft-zelfstandig-nog-nooit-winst-gemaakt>, 3 september 2015.

^v *De invloed van opdrachtgevers op het sociaal beleid van transporteurs. Tenderprocedures en contractonderhandelingen in het transport van chemische stoffen en in de pakketbezorging voor webwinkels*. SOMO paper in opdracht van FNV Bondgenoten, oktober 2014, http://www.somo.nl/publications-nl/Publication_4106-nl, 3 september 2015.